

เทศน์เช้า วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๘

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ของทุกอย่างอยู่กับการฝึกฝน แม้แต่เราจะภาวนาเราก็มาดัดแปลงหัวใจของเรา เราจะมาดัดแปลงหัวใจของเราใจ เราที่มาฝึกฝนใจเราแหละ ฝึกฝนใจของเราเพราะเราชอบรับใจ เรามีศรัทธามีความเชื่อนะ ถ้าไม่มีศรัทธามีความเชื่อเขาต่อต้าน เขาต่อต้านแล้วบอกว่าเขามีความสุขด้วย เขาอยู่ทางโลกเขามีความสุขกัน เราต้องมาทุกข์มายากทำไม เราจะมาทุกข์มายากเพราะเรามีศรัทธา เรามีความเชื่อ เรามีปัญญา เราได้สร้างสมบุญญาธิการมา ถ้าเราไม่ได้สร้างสมบุญญาธิการมาเราจะมีความคิดแบบนี้หรือ

กิเลสมันเอาแต่ได้ มันจะกว้านทุกอย่างของในโลกนี้มาเป็นของมันคนเดียวเลย แล้วมันเป็นไปไม่ได้ มันเป็นไปไม่ได้ว่าสิ่งนั้นเรารักษาไม่ได้หรอก แต่มันก็จะเอา ความรู้สึกนึกคิด คุณติเวลาเรามีปัญญา ปัญญาจะมากน้อยขนาดไหนมันไม่ต้องมีที่เก็บหรอก ปัญญามันเก็บอยู่ในหัวใจ แต่ถ้าเป็นวัตถุละ ถ้ามันฝึกมันฝนมันตีมาทั้งนั้นแหละ ถ้ามันตีมา ถ้าเรามีสติปัญญานะ ถ้าคนมีปัญญานะ เวลาหลงตาท่านไปไหนท่านจะเตือน ท่านให้คิดๆ

ถ้ามีความคิดนะคนเรามันเอาตัวรอดได้ไง ถ้าคนเราไม่คิดๆ มันเป็นเหยื่อทั้งนั้นแหละ เราเห็นสิ่งใดเราต้องคิด ถ้าเราคิด เห็นสัตว์ สัตว์มันจะได้อาหารมานะ สัตว์ป่าแลกด้วยชีวิตทั้งนั้นนะ ชีวิตแลกชีวิต แล้วเวลาชีวิตแลกชีวิต สัตว์กินหญ้ามันก็กินพืช มันกินหญ้าของมัน กินใบไม้ของมัน มันก็สิ่งมีชีวิตเหมือนกัน แต่ถ้าสัตว์นั้นกล้า สัตว์กินเนื้อ สัตว์กินเนื้อมันต้องล่า แล้วมันล่าแล้วมันจะถือศีลอย่างไร แล้วเขาบอกว่าเราถือศีล ๕ ศีล ๕ เราไม่เบียดเบียนใครๆ แล้วสัตว์มันเกิดมาเป็นนักร้องมันต้องล่า มันจะถือศีลได้อย่างไร

นั่นมันเกิดด้วยเวรกรรมของเขา สถานะในการเกิดเป็นสัตว์นั้นกล้า เขาเกิดมาเขามีบาปอกุศลอย่างไรเขาถึงได้มาเกิดในสถานะนั้น ถ้าธรรมชาติของเขา สัญชาตญาณของเขา เขาต้องล่าของเขาเพื่ออาหารของเขา ในพระไตรปิฎกพูดไว้มากมายเลย แมวมันไปกินลูกไก่ แล้วมันก็ผลัด

กันฆ่า ผลัดกันอยู่อย่างนั้นแหละ อยู่ในพระไตรปิฎกนะ ด้วยอนาคตังสญาณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าไว้อย่างนั้น ว่าไว้อย่างนั้น

แต่เวลาเราเกิดมาเป็นคนไง เราเกิดมาเป็นคน เราย่อมระงับด้วยการไม่จงเผลว เราจะไม่จงเผลวจงกรรมใครทั้งสิ้น เราจะไม่ล้างผลาญใครทั้งสิ้น แต่เวลาเกิดเป็นมนุษย์มันต้องดำรงชีวิตไง คุณพระเราสิ เขาบอกว่าเวลากินเนื้อสัตว์แล้วก็มาเที่ยวแผ่เมตตาให้เขา แผ่เมตตาให้เขา แล้วทำไมกินเนื้อสัตว์ ไม่กินเนื้อสัตว์ ไม่กินเนื้อสัตว์มันกินพืช กินสิ่งที่ว่าไม่มีชีวิต มันก็ต้องอาบเหงื่อต่างน้ำมาเหมือนกันนั้นแหละ

คำว่าเหมือนกันนะ เวลาภิกษุเรา เนื้อที่ไม่ได้กิน ไม่ได้ฟัง ไม่ได้เจาะจง ไม่ได้เจตนา ถ้าโดยธรรมชาติ คุณติ สังฆภัณฑ์ ธูรกิจสังฆภัณฑ์มันก็เจริญอกงามของมัน เพราะอะไร เพราะคนมีศรัทธาความเชื่อ แล้วถ้าเกิดว่าเขาจะฆ่าเนื้อเพื่อจะมาขายให้พระมันเป็นไปได้ไหม แต่พระอาศัยสังคมาอยู่ เราไม่ได้กิน ไม่ได้ฟัง ไม่ได้เจตนา โรงงานฆ่าสัตว์เขาไม่ได้เอาสัตว์มาถวายให้พระหรอก เขามาสัตว์มาเพื่อขายในท้องตลาด ทีนี้คนที่เขามีเจตนาเขาไปซื้อไปหามา เขาทำอาหารมาแล้วเขาถวายพระ เราไม่ได้กิน ไม่ได้ฟัง ไม่ได้รับรู้อะไร ไม่ได้ได้ใดๆ ทั้งสิ้น เนื้อ ๓ อย่างภิกษุฉันได้

ถ้าบอกว่าเนื้อบริสุทธิ์ๆ เวลาพูดธรรมะก็ว่าเข้าข้างตัวเองทั้งนั้นแหละ เวลาพูดธรรมะไม่เสียดสีใคร ไม่กดถ่วงใคร ไม่เบียดเบียนตัวเอง มันข้อเท็จจริง ข้อเท็จจริงเพราะอะไร เพราะว่าตาของเรามันมีแต่ตาเนื้อ ตาเนื้อคือวิทยาศาสตร์ พิสูจน์กันได้ที่ทฤษฎี แต่ตาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนี่ยมันมีเวรมีกรรมต่อกัน มันมีเวรกรรมต่อกัน ทำไมตั้งแต่อดีตชาติเขาเคยทำอย่างนี้ๆ มา มันก็ต้องประสบพบพานเป็นอย่างนี้ๆ

คำว่าอย่างนี้ๆ แล้วถ้าเรามีสติปัญญาไหม ถ้าเรามีสติปัญญา ในเมื่อเราเกิดมาชาตินี้ สิ่งใดที่เบียดเบียน สิ่งใดที่สร้างเวรสร้างกรรมเราไม่ทำทั้งนั้นแหละ เราไม่ทำทั้งนั้น เวลาสัตว์ ชีวิต แลกชีวิต แต่ของเราเวลาเราจะได้ธรรมะมาเราต้องมีสติปัญญาของเรา จะได้ธรรมะมานะ เรามีศรัทธาความเชื่อเรามาวัด เรามาถวายทาน มาจ้กััน มาถวายทานให้ชีวิตเหมือนกัน ถ้าไม่มีอาหารก็ตาย เราให้ชีวิตนะ แต่ถ้าเรามองเป็นคุณค่า คุณค่าเราเอามาที่แค่นี้ ข้าวทัพพีหนึ่ง

ข้าวทัพพีหนึ่ง แต่ข้าวทัพพีหนึ่งชีวิตนะให้ชีวิต ถ้าคนคิดถึงตรงนั้นบิ๊บบันจะมีคุณค่าขึ้นมาทันทีเลย แต่ถ้าเราบอกว่าของเราไม่มีคุณค่า ของเราด้อยค่า ด้อยค่ามันอยู่ที่เจตนาที่เจตนาที่ถ้าให้แล้ว ทีนี้มันเป็นทางโลกใจ เวลาให้ขึ้นมาทุกคนจะน้อยเนื้อต่ำใจว่าเราอำนาจ

วาสนาน้อย เราไม่ได้ทำบุญกุศลอย่างนั้นๆ แต่เจตนาเรามีหรือเปล่าละ ถ้าเจตนาเรามี พระอรหันต์ที่เป็นทุกตะเจ็ญใจไม่เคยฉันท้าวอิมๆ พระสารีบุตรมหาศาลๆ เลย

ทำมาทั้งนั้นแหละ เขาทำของเขา มา เพราะเขาทำของเขาอย่างนั้นเขาถึงมีความรู้สึกนึกคิดแบบเรา เพราะเราก็มีสติปัญญาอย่างนี้เราถึงมีความรู้สึกนึกคิดอย่างนี้ แล้วคนมีปัญญา มีความรู้สึกนึกคิดเหมือนเราอย่างนี้ ทางจิตวิทยาเขาก็บอกสภาวะแวดล้อมพยายามคัดแปลงไปให้คนมันดีขึ้น พัฒนาขึ้น มันพัฒนาขึ้นมันก็พัฒนาขึ้นในชาติปัจจุบันนี้ แต่ชาติปัจจุบันของเราเนี่ยเราเวียนว่ายตายเกิดมาไม่มีต้นไม่มีปลายนะ ล้วนๆๆ ชาติ จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดมาในวัฏฏะ แล้วมันไปโค่นบีบกัน มันไปโค่นต่างๆ แล้วโค่นบีบกันกับใคร

ใครทำอะไรมันมีเวรมีกรรมมาทั้งนั้นแหละ ทีนี้พอมีเวรมีกรรมมาเราก็ได้สร้างคุณงามความดีมา เวลาเขาทำความชั่วตกนรกอเวจี เวลาโผล่ขึ้นมาจากหลุมนรก ถ้าเกิดได้พ้นจากทุกข์นี้ไปแล้วเราจะทำบุญกุศลของเรา เราจะรีบชวนขวยของเรา มันทุกข์มันยากขนาดนั้น ถ้าไปอย่างนั้นเวลาจิตมันได้คิดมันก็พัฒนาของมัน พระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขยก็ทำมา สร้างสมบุญญาธิการมามาก

การสร้างสมบุญญาธิการมามากนะ เรว่ามีอำนาจวาสนาเรามี ถ้าเรามีสติปัญญาก็ปัญญาของเรา ถ้ามันมีสติปัญญาของเรา เราใช้สอยเพื่อสังคม เพื่อหมู่คณะ เราชักนำ เราช่วยเหลือเจือจาน อำนาจวาสนาเรามี พระโพธิสัตว์ๆ พระโพธิสัตว์เขาทำของเขาอย่างนี้มา เพราะเขาทำอย่างนี้มา เวลาเขาจะมากาวนา คูลิ ทำไมสภาพป่าเขา มันรื่นรมย์ ทำไมสงบสงัด ทำไมเขามีโอกาสเขาได้กาวนา ไอ้ของเราจะไปอยู่ที่ไหน อู้ฮู มีแต่คนมากกระทบกระเทือน มาไล่ที่ ทำไมเราเป็นอย่างนั้นละ ทำไมครูบาอาจารย์ทำของท่าน ทำไมท่านประสบความสำเร็จของท่านละ ทำไมของเราเป็นอย่างนี้ละ

โอกาสและจังหวะ อำนาจวาสนา อำนาจวาสนาของคนเขาสร้างของเขา มา เขาทำของเขา มา เพื่อประโยชน์ของเขา มา ใครทำมามากน้อยขนาดไหน เวลาจะมีสติมีปัญญา เราจะมาฝึกฝนของเรา ถ้ามาฝึกฝนของเรา ฝึกฝนของเราภาวนามยปัญญา มันเป็นปัญญาที่มหัศจรรย์มาก กิดคูลิ ศิกขามา ๘ ประโยคมีความรู้ท่วมหัวเลย ๘ ประโยครู้ไปหมดแหละ แต่ทำจิตสงบไม่ได้ ทำจิตให้สงบไม่ได้

คุณิ พระกรรมฐานเรามีครูบาอาจารย์ของเราให้ข้อวัตรมา เรายังรักษาเครื่องอยู่ จิตใจมันรักษามันดูแลมัน ดูแลมัน แล้วเวลาเรากำหนดพุทโธ เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าจิตสงบเข้ามา มันมหัศจรรย์แล้ว พอมันมหัศจรรย์เพราะมันมีความสุขของมัน มันเย็นเย็นใจ ผู้ใดเห็นธรรมผู้นั้นเห็นตถาคต เห็นตถาคตเพราะจิตมันสงบ เห็นร่องรอยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ถ้าเรามีสติปัญญายกขึ้นสู่วิปัสสนานะ เวลาวิปัสสนามันก็มีปัญญาของมัน มันก็แยกแยะของมัน จินตนาการ อู้ฐู มันมหัศจรรย์มากๆ

ถ้าเรายังมีสติปัญญาของเราต่อเนื่องไป เรายังไม่ทิ้งไม่ทอดธุระนะ เราพยายามชวนชวนของเรา พยายามปฏิบัติซ้ำ ทำซ้ำ เวลามันเกิดข้อเท็จจริง เกิดภาวนามยปัญญาโดยข้อเท็จจริง สัมมาทิฐิ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ สัมมากรรมมันโตคืองานชอบ เวลามันชอบธรรมขึ้นมา ไอ้ที่ว่าเราจินตนาการ ที่เราใช้ปัญญาๆ ไป ปัญญาเริ่มต้นมันตักตบก้นคือเราฝึกหัดใช้มันปัญญา วิปัสสนาอ่อนๆ วิปัสสนาอ่อนๆ มันก็ทิ้ง มันก็แปลกประหลาดมหัศจรรย์ขนาดนั้นอยู่แล้ว แต่ด้วยความอ่อนด้อย ด้วยการทอดธุระ ด้วยการทอดธุระเพราะกิเลสมันเข้ามาอยู่

อย่างนี้เป็นธรรมดาแล้วแหละ เราปฏิบัติมาเกือบเป็นเกือบตาย อย่างนี้คืออุปสรรค อย่างนี้สุดยอด โดยกิเลสมันยุมันแห่เราก็เชื่อมั่นไปไง แต่ถ้าคนมีสติมีปัญญาของเขา เขาไม่ทอดธุระนะ เขาพยายามปฏิบัติซ้ำของเขา ซ้ำของเขาไป มันเจริญงอกงามขึ้นไป คำว่าเจริญงอกงามขึ้นไป ปัญญารอบหนึ่งมันชำระล้าง มันสะอาดมากขึ้น มันสำรอก มันคายออก มันทำให้แจ่มชัดขึ้น มันพิจารณาซ้ำๆ เวลามันขาด ความสมดุลของมัน มันฉิบมาปฏิบัติ

ถ้าเวลามันขาดนะสังโยชน์มันขาดไป สักกายทิฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส ความลังเล สงสัย สงสัยในเรื่องอะไรล่ะ ก็สงสัยของๆ เราทั้งนั้นแหละ อะไรก็ของๆ เรา ของๆ เรา เราๆ สงสัยทั้งนั้นแหละ อยู่กับเราเราก็สงสัย อยู่ข้างนอกก็สงสัย อยู่ที่ไหนก็สงสัย มันสงสัย ทั้งๆ ที่มันอยู่กับเราเราก็สงสัยของๆ เรา นอนทับกันอยู่มันก็สงสัย มันเราจริงหรือเปล่า เพราะธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด เราต้องทอดทิ้งร่างกายไว้ในโลกนี้ จิตนี้จะไปของเรา ธรรมะสอนไว้อย่างนั้น แล้วมันจริงหรือเปล่านั้น มันจริงหรือเปล่า แล้วเวลาปฏิบัติไปมันรู้มันเห็น มันจริงหรือเปล่า มันจริงหรือเปล่า

นี่ไงมันสงสัยไปทั้งนั้นแหละ แต่เวลามันพิจารณาของมันไป ไปรู้ไปเห็นมันสำรอกมันคายของมัน มันต้องสำรอก มันต้องคายของมัน ต้องเป็นความจริงของมัน ที่ไหนที่บกพร่องเรา

ไปเติมเต็มให้มันที่นั่นก็ต้องเติม หัวใจที่มันสงสัย หัวใจที่มันสงสัย ที่มันค้นคว้ามันชำระล้างของมัน ถ้ามันสงสัย มันสำรอก มันคายของมันออกไปมันถึงเป็นความจริงของมัน ถ้าเป็นใจพระอรหันต์แล้วมันไม่สงสัย ใจพระอรหันต์เต็มเปี่ยมแล้วก็ไม่สงสัยอะไร ไม่มีอะไรสำรอกแล้ว ไม่มีอะไรคายออกแล้ว มันสมบูรณ์ของมันแล้ว แต่ใจที่สงสัย ใจที่มันบกพร่องใจที่มันสงสัย แล้วเราสงสัยไหม สงสัย เรียนจบมาขนาดไหนก็สงสัย มันมีความสงสัยในใจทั้งนั้นแหละ เพียงแต่เราจะเชื่อสัจจะ เราจะเชื่อหรือไม่เชื่อ เราจะทำหรือไม่ทำไป

นี่ไงถ้าคนที่ประพฤติปฏิบัติแล้วไม่ทอดธุระ คำว่าทอดธุระนะมันทำไปถึงจุดหนึ่งแล้วมันทอดธุระคิดว่าใช่ แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์ของเราเราพยายามของเรา พยายามปฏิบัติซ้ำ ทดสอบซ้ำ เวลาทำซ้ำๆ ของเราให้มันดีขึ้นมา พิจารณาของมันขึ้นไป ความคิดที่ดีขึ้นไปยิ่งกว่านี้ยังมีอยู่ ถ้าเป็นพระโศดาบันได้จริงมันก็มีสัทธาคามิ มีอนาคามิ มีพระอรหันต์ข้างหน้าที่เราจะต้องบรรลุขึ้นไป จะต้องชวนขวยขึ้นไป แล้วเวลาปฏิบัติไปแล้วถ้ามันถึงมันจะปล่อยวาง มันจะชำระล้าง มันว่ามันสมุจเฉทมันจะขาดไปแล้วด้วยกิเลสมันสวมเขา กิเลสมันปลิ้นปล้อนให้เราเชื่อ ถ้าเราเชื่อไปแล้วกิเลสมันพาให้ทอดธุระเราไม่ทำต่อไปคิดว่าเป็นโศดาบัน

เรามีสัจจะ มีความจริงใจที่มันคงแล้วเราพอใจได้ มันไม่ได้ มันไม่ได้เพราะมันไม่มีข้อเท็จจริง ไม่มีข้อเท็จจริงแล้วเสื่อมหมด เวลาเสื่อมมันเสื่อมหมดนะ เวลาเราหาเงินหาทองมาเราต้องฝากธนาคาร เราต้องมีที่เก็บของเรา เวลาเราทำคุณธรรมในใจมันเก็บไว้ที่ไหนล่ะ แล้วเวลามันเสื่อมมันเสื่อมไปไหนล่ะ เวลามันเจริญอะไรมันเจริญ คนถ้าไม่เคยเจริญมันจะเอาอะไรมาเสื่อม คนที่ปฏิบัติไม่เป็นจะเอาอะไรมาเสื่อม คนที่ปฏิบัติเป็นมันเจริญออกมาขึ้นมา แล้วเวลามันเสื่อมหมดเลย จิตเสื่อมมันทุกข์ยากมาก แล้วคนที่ภาวนา คนที่ภาวนาได้เป็นจริง เหมือนการศึกษา ศึกษาจบแล้วก็คือจบ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าปฏิบัติไปแล้วถ้ามันจบแล้ว ถ้ามันจบแล้ว แล้วมันเสื่อมมันเสื่อมไปไหนล่ะ ถ้ามันจบแล้วไม่มีเสื่อม อรูปธรรมๆ แต่ว่าเราทอดธุระของเราเอง นี่ไงการฝึกฝนภาคปฏิบัติ เวลาภาคปฏิบัติมันจะมีความจริงของมัน มีการกระทำของมันขึ้นมา ถ้าทำจริงขึ้นมาทำจริง ทำจริงต้องรู้จริง แล้วมันจิตจริง จิตจริง สมาธิจริงๆ ตอนนี้อยู่ปัจจุบันนี้สมาธิมันจอมปลอม สมาธิไม่จริง สมาธิไม่จริงที่เราสร้างสมาธิขึ้นมา เราว่าเป็นสมาธิ ว่างๆ สบายๆ สบายๆ เข้าสปาที่สบาย ไปไหนก็สบายทั้งนั้นแหละ แต่สบายชั่วคราว ออกมาภาครับผัสชอบมันกดถ่วงทุกข์อีกแล้ว

สบายๆ สบายๆ ก็เราไปกดทับไว้ แล้วบอกว่าถ้าทำสมณะหินทับหญ้าๆ ให้มันมีหินเถอะ ถ้าหินมันทับหญ้า หญ้ามันงอกไม่ได้ ไร่สร้างอารมณ์ๆ ไร่ก่ด่วงในใจ นั่นไม่มีอะไรเลย ไม่มีอะไรในหัวใจเลย แต่ศึกษามาท่วมหัวใจ ๕ ประโยคใจก็ว่ากันไปอย่างนั้นแหละมันไม่มีความจริง แต่ถ้ามันเป็นความจริง หินทับหญ้าก็ให้มันทับไปก่อนไม่ให้หญ้ามันเกิด หินกดคิเลสไว้ทำไมมันจะไม่ดี มันดีทั้งนั้นแหละขอให้มันมีหินมีหญ้าเถอะ มันไม่มีหินไม่มีหญ้ามันคิดเอาเอง มันคิดเอาเอง มันไม่มีสิ่งใดเป็นข้อเท็จจริงเลย

ถ้ามันมีหญ้า มีหญ้าก็แสดงว่าเรามีพื้นที่ เออ มีหิน มีหินก็การกระทำของเรา หินทับหญ้าไว้ก่อน หญ้าไม่เกิด หญ้าไม่งอกงามขึ้นมา อ้าว บนหินนั้นมันก็โล่งโล่ง ถ้ามันโล่งโล่ง หินทับหญ้าถ้าเกิดวันไหนขึ้นมาเรามีสติปัญญาขึ้นมา เรายกหญ้าออก แล้วไม่กี่วันหญ้าก็ขึ้นมา อ้าว แสดงว่ามันไม่ได้ฆ่ากิเลสเลย ถ้าไม่ได้ฆ่ากิเลสแล้วทำอย่างไร หินทับหญ้าต้องตากต้องถางเลย ถ้ามันมีสติปัญญา เวลาพูดมันพูดได้ทั้งนั้นแหละ มันพูดได้เพราะอะไร เพราะมันไม่เคยรู้เคยเห็น

ถ้าไม่เคยรู้เคยเห็น เวลาคนที่เห็น คุณิ เราเป็นชาวพุทธเราดีทั้งนั้นแหละ เราคิดได้ทั้งนั้นแหละ เราพูดได้ทั้งนั้นแหละ แต่ความจริงเป็นอย่างนั้นใหม่ เวลาปฏิบัติไป เวลาแยกแยะไม่เป็น ภาวนามยปัญญาพูดไม่ถูกหรือ คนไม่เคยเห็นพูดไม่ได้ ถ้าคนพูดได้อย่างน้อยเป็นพระโสดาบันขึ้นไป เพราะอะไร เพราะว่าภาวนามยปัญญา มรรคสามัคคีมันสมุจเฉท มันเป็นความจริงขึ้นมา เขาถึงเห็นกระบวนการของภาวนามยปัญญา กระบวนการของภาวนามยปัญญาคือกระบวนการของมรรค ธรรมจักรๆ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมจักร เทวดาส่งข่าวเป็นชั้นๆ ขึ้นไป จักรได้เคลื่อนแล้ว จักรได้เคลื่อนแล้วคือความจริงมันปรากฏแล้ว ความจริงปรากฏแล้วมันจะย้อนกลับไปอีกไม่ได้เลย แล้วความจริงมันปรากฏมันปรากฏในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อน เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เป็นพระอรหันต์ขึ้นมา แล้วเวลาแสดงธรรมก็แสดงธรรมจักร

ธรรมจักรเพราะอะไร เพราะสิ่งที่เป็นธรรมจักรมันเป็นมรรคญาณที่ชำระล้างในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันมีความจริงขึ้นมา พอความจริงขึ้นมาวางธรรมวินัยนี้ไว้ คันถธุระ วิปัสสนาธุระ ธรรมกถิก วินัยจร เวลาศึกษาศึกษาเป็นวินัยจร ศึกษาเป็นคันถธุระมันก็ศึกษาทฤษฎีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วจำไว้ แล้วก็มาวิเคราะห์วิัจัยกัน แต่เวลา

ประพาศปฏิบัติปฏิบัติความจริง ปฏิบัติความจริงก็เหมือนกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่
เกิดวิชา ๓ บุปเพณิวาसानุสติญาณ จุตูปปาตญาณ อาสวักขยญาณมันเกิดความจริงขึ้นมา

ถ้าเกิดความจริงขึ้นมามันถึงชำระล้างกิเลส มันถึงเป็นความจริงขึ้นมา พอความจริงขึ้นมา
มันก็เกิดภาวนามยปัญญา มันก็เกิดมรรค มรรคความจริง ตัวมรรค มรรคสามัคคี ตัวสติจะความ
จริง แต่เรามาทำกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตัวแทนก็พระพุทธรูป ตัวแทนธรรมก็
ธรรมจักร ผู้พระไตรปิฎก พระสงฆ์ พระสงฆ์ก็อยู่ทั่วๆ ไป สมมุติสงฆ์กับสงฆ์ความเป็นจริงมัน
ก็แตกต่างกัน แตกต่างกันที่หัวใจนั้น แตกต่างที่เจตยานั้น แตกต่างที่ความเป็นจริงนั้น

ความเป็นจริง ความเป็นจริงมันเป็นจริงเพราะอะไรละ คนมันจริงขึ้นมาก่อน มันไม่มี
ความจริง เงินจริง เงินหนึ่งบาทก็มีค่าเท่ากับหนึ่งบาท เงินปลอมมันจะมีเลขมากน้อยขนาดไหน
ไม่มีใครต้องการมัน ไม่มีใครต้องการหรอก แต่ถ้ามันเป็นความจริงก็เป็นความจริงใจ ถ้าจิตมัน
จริง จิตมันจริงเราก็ตั้งสมาธิจริงๆ สิ จิตมันจริงเราก็ตั้งสติ เราทำของเราด้วยความเป็นจริงของเรา
จะมีมากมีน้อยก็แล้วแต่ อยู่ที่ไหนก็ได้ที่กำหนดได้ ลมหายใจเข้านี่ก็พุท ลมหายใจออกนี่ก็โ
แล้วให้มันเป็นข้อเท็จจริง ให้เป็นข้อเท็จจริงไม่ต้องให้ใครตีใครเตียน ใครให้ชื่อให้เสีย

เวลาทำขึ้นมาคนนั้นให้ชื่อให้เสีย คนนั้นจะยอมรับนับถือ นั่นมันเรื่องของเขา สุขทุกข์
มันอยู่ที่ใจ ความจริงมันอยู่ที่ใจ แล้วความจริงอยู่ที่ใจ เวลานั้นปฏิบัติมันแค่กิริยา มันแค่กิริยา
ความจริงมันอยู่ที่ใจเอ็งก็หลอกตัวเองอยู่นั้นแหละ กิริยากิริยาอะไร มันเสวยอารมณ์มันเป็นกิริยา
แค่กิริยา มันเป็นความเป็นอยู่ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง สอุปาทิเสสนิพพาน พระ
อรหันต์ที่มีชีวิตอยู่ มันพิเศษส่วน เป็นพิเศษทั้ง แล้วพิเศษทั้งจริงหรือเปล่า ถ้ากิริยาเอ็งคิดอะไร ถ้า
เป็นแค่กิริยาเขาให้สลัดทิ้งหมด ธรรมเหนือโลก

นี่ธรรมเหนือโลกความเป็นอยู่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีชีวิตอยู่ ๔๕ ปีนะ มี
ชีวิตอยู่ ๔๕ ปี ให้เขาจ้างคนมาค่า เทวทัตจ้างนายธนูมายิง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็น
ศาสดานะ เป็นพระอรหันต์นะ แต่สังคมโลกมันมีใจ สังคมโลกมีกระทบกระทั่งโลกธรรม ๘ ใจ
มีลากเลื่อมลาก มียศเลื่อมยศ มีอิจฉาตาร้อน มีการแย่งชิงกันใจ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้าไม่ใช่ไปแย่งชิงกับใคร แต่ในเมื่อความเป็นจริงอันนั้นทุกคนมาศิโรราบองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า

ไอ้พวกนั้นมันอิจฉา มันอิจฉา แต่อิจฉาก็เรื่องของเขา องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ได้ไปถือโทษกับใครทั้งสิ้น แต่เรามาพูดถึงว่ากิริยาๆ กิริยาของใคร เวลาคนอ้าง นั่นมีคุณธรรม ไอ้แค่นี้แค่กิริยา ไม่มีเหตุมีผล ไม่มีผลกับใคร แค่กิริยาทำไมจะไปเอาแต่ผลประโยชน์ล่ะ เอาลาภล่ะ แค่กิริยาก็กิ่งไว้ในป่าสี แค่กิริยาก็กิ่งมันไว้ อย่าไปยุ่งกับมัน เอาความจริงของเราขึ้นมา ถ้าความจริงขึ้นมาธรรมเหนือโลก

ฟังธรรมๆ ฟังธรรมเพื่อเตือนหัวใจของเรา ฟังธรรมเพื่อประพฤติปฏิบัติของเรา ให้เป็นความจริงของเรา ถ้าความจริงของเรานะ โลกธรรม ๘ ใครจะดิฉินนินทาอย่างไรเรื่องของเขา แต่ความจริงของเราไง ความจริงของเราต้องให้เป็นความจริงจริงๆ ถ้าความจริงจริงๆ มันคงที่อยู่ตลอดไป ถ้ามันไม่จริงนะเดี๋ยวมันก็สั้นไหว เดี่ยวมันก็โยกคลอน เดี่ยวมันก็เป็นไปเอง ถ้ามันเป็นความจริงมันความจริงวันยังค่ำ แล้วเราจะหาความจริงไ้

คูลี เวลาเร่ธาตุต่างๆ เพชรนิลจินดามันเป็นสิ่งที่มีมันคงทน แต่อารมณ์ของคนมันเปลี่ยนแปลง อารมณ์ของคน ใจของคนสั้นไหว แต่เวลาอุปสรรคมันยิ่งกว่าจริงอีก มันยิ่งกว่าเพชรนิลจินดานั่นนะ แล้วมันจริงอยู่ที่ไหนล่ะ สิ่งที่จอมปลอมในใจ ที่มันเร่ร้อนอยู่ ประพฤติปฏิบัติแล้วหมั่นสังเกต หมั่นดูแลมัน พัฒนามันขึ้นมาให้เป็นสมบัติของเรา ให้เป็นความจริง เป็นปัจจัยตั้งกลางหัวใจนี้ เอวัง